

Sygn. akt V KK 527/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Marek Pietruszyński
SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **M. D.**
skazanego z art. 190 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 11 stycznia 2023 r.
kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść
od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu
z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt VIII K 848/21,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Elblągu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

M. D., wyrokiem Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt VIII K 848/21, został skazany na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności za to, że w dniu 24 kwietnia 2021 r. w G. groził K. M. uszkodzeniem ciała i pozbawieniem życia, trzymając w ręku siekierę, przy czym groźba ta wzbudziła w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona, tj. czyn z art. 190 § 1 k.k.

Wyrok powyższy uprawomocnił się z dniem 21 października 2021 r. wobec niezaskarżenia przez żadną ze stron.

Prokurator Generalny w dniu 2 grudnia 2022 r. wniósł do Sądu Najwyższego kasację od tego wyroku, zaskarżając go w całości na korzyść M. D. i zarzucając mu rażące, mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku, naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k., polegające na wadliwym uznaniu, że awizowane i niepodjęte w terminie zawiadomienie oskarżonego o terminie rozprawy wyznaczonej w dniu 13 października 2021 roku, zostało mu prawidłowo doręczone i wystąpiły tym samym warunki do rozpoznania sprawy pod jego nieobecność, podczas gdy korespondencję tę wysłano na adres, niebędący wskazanym przez M. D. miejscem jego zamieszkania, dłuższego pobytu i jednocześnie jego adresem do doręczeń, co w konsekwencji skutkowało przeprowadzeniem postępowania pod jego nieobecność z rażącym naruszeniem prawa oskarżonego do obrony, polegającym na uniemożliwieniu mu wzięcia udziału w rozprawie oraz poddania wydanego wyroku skazującego kontroli Sądu II instancji.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Elblągu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, dlatego została rozpoznana i uwzględniona na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rację ma skarżący, że w sprawie doszło do rażącego naruszenia wskazanych w zarzucie kasacji przepisów postępowania karnego, co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Jak wynika z akt sprawy, oskarżony nie został zawiadomiony o terminie rozprawy z dnia 13 października 2021 r., na której zapadł zaskarżony wyrok. Dwukrotnie awizowane pismo, niezawierające zresztą zawiadomienia o terminie rozprawy, wysłano na adres: E., ul. [...], podczas gdy M. D., jako swój adres zameldowania, będący jednocześnie adresem do korespondencji podał: G., ul. [...]. Tożsamy z deklaracją oskarżonego adres do doręczeń zamieścił prokurator w akcie oskarżenia.

Zgodnie z treścią art. 139 k.p.k., jeżeli strona, nie podając nowego adresu, zmienia miejsce zamieszkania lub nie przebywa pod wskazanym przez siebie adresem, pismo wysłane pod tym adresem uznaje się za doręczone. M. D. jako adres do korespondencji niezmiennie podawał: G., ul. [...] i brak w aktach sprawy informacji o wskazaniu przez niego innego adresu. Dlatego tylko pisma wysłane na podany przez oskarżonego adres można uznać za prawidłowo doręczone.

W niniejszej sprawie oskarżony w ogóle nie został poinformowany o terminie rozprawy – wbrew treści zarządzenia sędziego z dnia 16 sierpnia 2021 r. (k. 84). Wysłano mu jedynie w dniu 15 września 2021 r. odpis aktu oskarżenia wraz z wezwaniem do złożenia wniosków dowodowych na adres: ul. [...] E., które to pismo zostało zwrócone adresatowi po dwukrotnym awizowaniu. Mimo to, na rozprawie w dniu 13 października 2021 r., Sąd uznał, że oskarżony, który nie przybył na rozprawę, został o niej zawiadomiony prawidłowo, po podwójnym awizowaniu zawiadomienia. Ustaliwszy powyższe, Sąd postanowił na mocy art. 374 § 1 k.p.k., prowadzić rozprawę pomimo nieobecności oskarżonego, który prawidłowo zawiadomiony o rozprawie nie stawiał się na niej i nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Oskarżony, który nie był reprezentowany przez obrońcę, nie miał możliwości złożenia bezpośrednio przed Sądem wyjaśnień oraz zadawania pytań przesłuchiwanym świadkom i przedstawienia swojego końcowego stanowiska w sprawie. Nie wiedząc o zapadnięciu względem niego w dniu 13 października 2021 r. orzeczenia skazującego i jego treści, nie miał ponadto możliwości złożenia środka odwoławczego, co w sposób oczywisty negatywnie wpłynęło na jego sytuację procesową.

Z treści art. 117 § 1, 2 i 3a k.p.k. wynika, że uprawniony do wzięcia udziału w czynności procesowej, co do zasady, zawiadamiany jest o jej czasie i miejscu. Odstępuje się od przeprowadzenia tej czynności, jeżeli osoba uprawniona nie stawiała się, a brak dowodu, że została o niej powiadomiona, oraz jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że niestawiennictwo wynikało z powodu przeszkód żywiołowych lub innych wyjątkowych przyczyn, a także wtedy, gdy osoba ta usprawiedliwiła należycie niestawiennictwo i wnosi o nieprzeprowadzanie czynności bez jej obecności, o ile ustawa nie stanowi inaczej. Niestawiennictwo strony, która została należycie zawiadomiona o czynności procesowej, niezależnie od jego

przyczyny, nie stoi na przeszkodzie przeprowadzeniu tej czynności, jeżeli stawiał się jej obrońca lub pełnomocnik, o ile udział strony w tej czynności nie był obowiązkowy. W przedmiotowej sprawie Sąd nie uznał udziału oskarżonego w rozprawie za obowiązkowy, miał jednak obowiązek zawiadomić go o jej terminie jako uprawnionego do udziału w tej czynności procesowej. M. D. nie był ponadto reprezentowany przez obrońcę, tak więc nie zachodziła żadna możliwość przeprowadzenia rozprawy pod jego usprawiedliwioną obecność. Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego, rozprawę pod nieobecność oskarżonego, którego udział w rozprawie nie był obowiązkowy można prowadzić tylko wówczas, gdy zostanie on prawidłowo, tj. w sposób zgodny z treścią przepisów Kodeksu postępowania karnego, zawiadomiony o jej czasie i miejscu. Nieprawidłowe powiadomienie, polegające m.in. na skierowaniu zawiadomienia pod niewłaściwy adres, jest równoznaczne z niepowiadomieniem o terminie rozprawy i w rezultacie zawsze rodzi konieczność zaniechania jej przeprowadzenia (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2021 r., IV KK 569/20). Prowadzenie rozprawy i wyrokowanie w dniu 13 października 2021 r. przez Sąd Rejonowy w Elblągu w sprawie M. D., odbyło się w świetle powyższego z rażącym naruszeniem art. 117 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k.

Ranga i doniosłe konsekwencje zaistniałego uchybienia procesowego przesądzają o konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy M. D. Sądowi Rejonowemu w Elblągu do ponownego rozpoznania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.